

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cena: Letno Din 32,—
polletno Din 16,—, četrt-
letno Din 9,—, inozemstvo
Din 64,—. — Poštno-čkovni
račun 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5
Telefon interurban 113.

Cena inseratov: cela
stran Din 2000,—, pol stra-
ni Din 1000,—, četrt stran
Din 500,—, 1/8 strani Din 250,—
1/16 str. Din 125,—, Mali oglasi
ali vsaka beseda Din 1.20.

Zelo važno in zelo nujno.

Kraljevska vlada je izdala zakon o končni likvidaciji agrarne reforme na veleposestvih.

Izredne važnosti za naše kmetско ljudstvo v Dravski banovini je zlasti določba, da se veleposestnikom, ki imajo gozdove, zamorejo odvzeti za agrarne subjekte (občine, interesente) površine nad 1000 (en tisoč) ha. Istotako se odzamejo lahko tudi pašniki, kateri niso sposobni za drugo kmetijsko panogo.

Zakon v § 24 namreč pravi: »Občine, zemljiške zajednice, imovne občine in skupine kmetovalcev kot pravne osebe zamorejo biti agrarni interesenti za pašnike, kateri niso sposobni za drugo kmetijsko panogo.

V krajih, kjer je pomanjkanje zemlje za obdelovanje in kjer je prebivalstvo navezano na pridobivanje iz gozda, ali kjer so zemljišča iz klimatskih vzrokov nesposobna za obdelovanje, zamorejo biti te osebe agrarni subjeki tudi za gozdove, ki so potrebni za popašo, obkrobo z gorivom in stavbenim lesom, lesom za domačo industrijo kakor tudi za ostale gospodarske potrebe, v kolikor ti gozdovi niso izvzeti po § 10 točka 6 in 7 tega zakona.»

Katera veleposestva pridejo v poštev?

Pri nas v mariborskem inšpektoratu pridejo po navedenih določbah v poštev sledeča veleposestva:

1. Grof Attems: Slov. Bistrica, Brežice, Podčetrtek.
2. Falter Hinko in Irena: Jurklošter. Gozdno posestvo meri 1455 ha.
3. Herberstein Jos.: Ptuj. Posestvo meri 1107 ha.
4. Hošek Rud.: Planina. Posestvo meri 1580 ha.
5. Lenarčič Milan: Ribnica na Pohorju. Posestvo meri 1158 ha.
6. Perger Artur: Mislinja. Posestvo meri 2677 ha.
7. Windischgrätz Alf.: Rogatec. Posestvo meri 2519 ha.
8. Zabeo Alf.: Fala. Posestvo meri 2198 ha.
9. Szapary Lad.: Murska Sobota. Posestvo meri 1127 ha.
10. Esterhazy Nik: Dolnja Lendava. Posestvo meri 3756 ha. V poštev pride 2756 ha, ako se v interesu prebivalstva

ne potrdi kupoprodajna pogodba med Esterhazyjem in imovinsko občino Križevci.

11. Zichy Mar.: Beltinci. Posestvo meri 1241 ha.
12. Thurn-Valvassina: Ravne — Guštanj, Slovenjgradec in Vitanje.
13. Thurn-Douglas: Ravne — Guštanj.
14. Windschgrätz Hugo: Konjice, Oplotnica in Bizeljsko.

Kaj storijo očine?

Vse kmetске občine, katerih prebivalci so iz označenih veleposestev dobivali ali za denar ali delo, ali na katerikoli način pašo, drva za kurivo, stavbeni les, les za domačo obrt, dalje stelo in druge gospodarske potrebščine ali bi jih tu mogli dobiti kot sosedje ali bližnjiki, naj napravijo vlogo na bansko upravo v Ljubljani ter se prigrasijo za svoje občane kot agrarni interesente.

Zadnji dan za takšne vloge je 26. julij, ker določa § 24, odstavek 6, kot rok 30 dni od veljavnosti zakona; ta pa je v veljavi od 26. junija (»Služb. Nov.« letnik XIII, 1931, štev. 142 — XLVII).

Opozarjamo občine in vse interesente, da je sedaj odločilna doba in edina prilika, da pridejo do lastništva gozdov, katerih cena gotovo ne bo pretirana. Težko odgovornost za obstanek občine in občanov ter njihovo dobrobit si naložijo občinska zastopstva, ki bi zane-marila varovati pravočasno in pravilno

Svetovno znan dunajski kirurg dr. A. Elselsberg. Bil je profesor na vseučilišču na Dunaju in 30 let vodja prve dunajske klinike. Elselsberg je dal ostavko na obe službi radi starosti.

interese svojih občanov. Nujno svetujemo, da ne čakate do zadnjega dneva!

Kako se glasi vloga.

Vloga naj se približno tako glasi:

Banski upravi Dravske banovine
v Ljubljani

Podpisani občinski urad občine prosi na podlagi sklepa občinskega odbora z dne, da se občina odnosno njeni prebivalci v smislu Zakona o likvidaciji agrarne reforme na velikih posestvih (Službene Novine kraljevine Jugoslavije z dne 26. junija 1931, letnik XIII — 1913, štev. 142 — XLVII), in sicer na podlagi § 24 tega zakona uradno vpišejo kot agrarni subjeki — interesenti na pašnike — goz-gove — veleposestva v

Občani občine so navezani na dobavo kuriva, stavbenega lesa, stelo in drugih gospodarskih potrebščin iz teh veleposestev. Gospodarstev v občini je, skupno število prebivalstva pa, uvrstitev med agrarne subjekte torej absolutno potrebna in utemeljena.

Podrobno utemeljitev podamo, ko bo po zakonu predvideni pravilnik predpisal pogoje in postopek.

Dne julija 1931.

Obč. urad občine

Pečat, podpis.

Navedeno prošnjo vložite priporočeno! Omenjamo, da so cerkvena posestva, od razlastitve in dodelitve po tem zakonu izvzeta, v kolikor niso že do 26. junija tega leta odvzeta in razdeljena.

Iz pisarne »Kmetске zveze«.

Dostavek: Kakor naknadno izvemo, je za ozemlje mariborskega inšpektorata agrarni urad v Mariboru izdal na nekatere občine uradno poročilo v tej zadevi. V kolikor zainteresirane občine tega akta ne bi sprejele ali ona, ki so ga sprejele, pa še niso vložile prošnje, se naj poslužijo naših navodil.

*

Na kateri podlagi sta se Francija in Nemčija sporazumeli glede Hooverje-

vega načrta? Po dolgovestnih pogovorih med zastopniki: Nemčije, Francije, Amerike in Angleške je dosežen med Nemci in Francozi za izvajanje Hooverjevega načrta tale sporazum: 1. Plačevanje vojnih dolgov in odškodnin se ustavi za dobo od 1. julija 1931 do 30. junija 1932. 2. Nemčija bo še plačevala dalje brezpogojen del vojnih odškodnin. Francija pa pristane na to, da se naložijo nemška vojna odškodninska plačila pri banki za mednarodna plačila v Baslu in se posodijo naložene vsote nemškimi držav. železnicam. Francija si pridržuje jamstvo od Nemčije, da bo porabila prihranke z odložitvijo vojno-odškodninskih plačil le v gospodarske namene. 3. Vsa začasno ustavljena plačila se bodo obrestovala pod pogoji, katere določi Amerika, in se mora začeti odplačevati počenši s 1. julijem 1932 v desetih letnih obrokih. 4. V korist onih evropskih držav, ki bodo radi odložitve nemških plačil posebno prizadele (kakor n. pr. Jugoslavija), se bo organizirala skupna pomoč s pomočjo banke za mednarodna plačila v Baslu. Za uveljavljanje Hooverjevega načrta je potreben še pristanek vseh prizadetih držav razen Francije, ki je že pristala.

Pesvetovanja o podrobnostih izvršitve Hooverjevega načrta. Nemški krogi so radi načelnega sprejetja Hooverjevega predloga po Franciji zelo zadovoljni. V kratkem se bodo zbrali strokovnjaki poedinah držav, ki bodo uredili podrobnosti sporazuma. Konferenca finančnih strokovnjakov držav podpisnic Yongovega načrta, po katerem plačuje Nemčija vojno odškodnino, se sestane v Londonu 17. julija.

Amerika bo šla še dalje. Ob koncu Hooverjevega leta 1932 bo storila Amerika še nadaljnje korake, ako bo gospodarski položaj po preteku odloka za plačevanje vojnih odškodnin še vedno nezadovoljiv. Amerika bo predlagala za ta slučaj znižanje vojnih odškodnin in medzavezniških vojnih dolgov.

Večnost telefona pri sklepanju sporazuma med Ameriko in Evropo. Amerika je plačala pri pogajanjih v Parizu za prekooceanske telefonske pogovore 170.000 frankov. Zastopniki Amerike na zadnjih posvetovanjih v Parizu so govorili z Washingtonom po telefonu sedem in tričetrt ure. Tokrat se je zgodilo prvič, da so se vodila tako važno pogajanja med Ameriko in Evropo telefonično.

Konečni izid madžarskih volitev. Madžarski vladni blok (Bethlenova stranka 155 mandatov; krščansko-socialna gospodarska stranka 40; izven strank 8 poslancev) je dobil pri zadnjih volitvah 193 mandatov, opozicija le 52.

Predsednik grške vlade Venizelos bo nastopil politično-gospodarsko potovanje po Evropi.

Na Poljskem so znižali po novem uradniškem zakonu plače državnim uradnikom od 10—40%. Mnogo uradnikov je bilo stavljenih na razpolago.

Sklicanje novoizvoljenega madžarskega parlamenta. Poslanska zbornica se bo sestala 20. julija k prvi seji, da bo določila dan svečane otvoritve, ki bo skupno za zbornico in senat 22. juli-

ja. Po odobritvi mandatov in izvolitvi predsednika bo delala zbornica še do 26. jul., nakar bo odgodena do 20. oktobra.

*

Okrožnica papeža Pija XI. o preganjanju Katoliške akcije v Italiji. Odgovor italijanske vlade na papeževo spomenico o preganjanju Katoliške akcije je bil takšen, da se je iz njega jasno videlo, da fašistična vlada ne da sv. Očetu nikakega zadoščenja za razpust katoliških mladinskih društev in za razne izgrede, ki so jih izvršili fašisti. Zato se je sveta Stolica odločila, da ves spor spravi pred svetovno javnost. Ker se je bilo bati, da bi novo papeževo okrožnico, namenjeno vsemu katoliškemu svetu, ako bi bila objavljena v službenem vatikanskem glasilu »Osservatore Romano«, italijanska fašistična oblast zaplenila, se je papež naravnost obrnil na zunanji svet. Poslal je namreč po posebnem odposlancu svojo okrožnico svojemu nunciju v Parizu, ki je oskrbel, da je bila okrožnica preko radija takoj razširjena po svetu. V tej okrožnici, ki jo je papež Pij XI. izdal in podpisal 29. jun. — na praznik sv. apostolov Petra in Pavla — se sv. Oče najprej zahvaljuje vsem katoličanom in zlasti onim, ki so združeni okoli Katoliške akcije po vsem svetu. Z očetovsko prisrčnimi besedami se jim zahvaljuje, da so se zbrali okoli skupnega Očeta, edini z njim v veri, polni sinovske vdanosti in plemenitih namenov, užalešeni in ogorčeni, ko vidijo, kako je preganjanje Katoliška akcija v Italiji, v središču svečeniškega apostolstva. Razpust katoliških mladinskih društev se je izvršil s tako krutim nasiljem, kakor da bi ne šlo za najboljšo mladino, ki jo ima Italija, ampak za najnevarnejšo zločinsko družbo. Pri tem nasilnem nastopu zoper katoliška društva in njih člane so se v opravičilo

V vročih poletnih dneh

potrebuje telo večjo količino tekočine, ki se odraža v veliki žeji. Motilo pa bi Vaše razpoloženje, ako bi uživali sama, četudi najlažja kiselkasta vina ni zdravo.

Radenski kraljevi vrelec

pa paralelizira vinsko kislino ter napravi iz vina rez prijetno rezko pijačo.

pošiljale v svet nezaslišane izmišljotine, laži in kleveta. To je tako huda in predrzna žalitev resnice, da ji je težko najti para v zgodovini. Na tisoče inozemskih obiskovalcev Italije je moglo osebno ugotoviti brezbožna in bogokletna sramotjenja, nasilnosti, razdejanja, in sirovosti, ki so se vršila proti krajem, stvarim in osebam. Fašistična objava se poslužuje izgovora, češ, da je Katoliška akcija politična. To je zavestna neresnica, koje lažljivost je bila že v premnogih slučajih izpričana. Katoliška akcija v Italiji in po katoliškem svetu ni namreč nič drugega nego sodelovanje svetnjakov pri svečeniškem apostolstvu. Ako fašistična vlada zatrjuje, da so katoliški mladinski krogi bili nevarnost za sigurnost države, naj se Italiji in vsemu svetu prinesejo dokazi za tisto politiko, ki jo je baje Katoliška akcija vodila državi v nevarnost. V resnici ne gre za nobeno nevarnost za državo, marveč za to, da se vsa mladina odtrga od Cerkve. Gre za pravico in svobodo vesti, gre za nedotakljivo pravico Cerkve, da izpolnjuje naloge, ki ji jo je dal božji Ustanovitelj. Nasproti temu vidimo prizadevanja, da se vzgaja mladina od najnežnejših let popolnoma monopolizira v izključen prid ene stranke in ene vlade na podlagi načel, ki so pravo in pristno pogansko oboževanje države v polnem nasprotju z naravnimi pravicami rodbine in z nadnaravnimi pravicami sv. Cerkve. Kdor v tem namenu odkrito ali prikrito izpodkopa Katoliško akcijo in skuša uničiti njene mledeniske krožke, ta ne dela ničesar drugega, kakor da preprečuje, da bi se mladina zbirala okoli Jesusa Kristusa, ki je glava te Cerkve. In res so uspehi v tem, da so s takim nasiljem veliko mladih duš iztrgali tako Cerkvi kakor Jezusu Kristusu. Cerkev ni nikdar tajila pravic in dolžnosti države, glede vzgoje državljanov. Te pravice države pa so omejene po njeni pravici, ki se ne tiče samo telesnih potreb in materialnega blaga, ampak tudi duševnega, toda vedno v mejah naravnega, zemskega in časnega. Kar pa pomeni vedno vrednoto in spada v nadnaravni red izveličanja, pa spada izključno pod pristojnost Cerkve. Cerkev te svoje naloge ne vrši samo, kadar polaga v dušo novorojenega otroka prva neobhodna počela nadnaravnega življenja, ampak tudi pozneje in skozi ceo življenje. Jezus Kristus sam je položil prve temelje Katoliške akcije, ko je zbral apostole in jih določil za svoje sodelavce pri delu izveličanja človeštva. Izjavljamo in moramo izjaviti, da ni katoličan, razen samo po krstu in imenu, pa v nasprotju s krstnimi dolžnostmi in z dolžnostmi, ki jih nalaga krščansko ime, ti, ki sprejema in izvaja program, kateri je po svojih naukih in načelih popolnoma nasproten pravicam Cerkve, Jezusu Kristusu in duši.

Papež in fašizem. Papeževa okrožnica je vzbudila po svetu največjo pozornost, in sicer ne samo med katoličani, marveč tudi v nekatoliških krogih. Vsi svetovni časopisi se obširno pečajo z njo. Najpristojnejša instanca, rimski papež, je postavil fašizem v pravo luč.